

Innst. S. nr. 174

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:34 (2007-2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å lage en nasjonal plan for vindkraftanlegg i Norge

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en nasjonal plan/oversikt for bygging av vindkraftanlegg i Norge. Planen skal blant annet gi oversikt over kostnader, positive og negative miljøaspekter, innvirkning på reiseliv, forsyningssikkerhet og lignende."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Geir Knutsen, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Hanne Dyveke Søttar og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til at Stortinget under behandling av St.meld. nr. 29 (1998-1999) Om energipolitikken satte som et mål at det skal bygges vindkraftanlegg som årlig produserer 3TWh innen 2010.

Komiteen er kjent med at over 130 vindkraftprosjekter på land og i vannkanten er under behandling hos NVE og Olje- og energidepartementet i dag. De foreliggende søknadene gir likevel ikke et realistisk bilde av den fremtidige landbaserte vindkraftutbyggingen i Norge, blant annet på grunn av begrensninger i nettkapasiteten.

Komiteen er oppmerksom på at satsing på vindkraft også reiser utfordringer for naturen. Det gjelder blant annet hensynet til naturmiljøet, biologisk mangfold, naturtyper, friluftsliv, landskap og arealbruk, kulturminner og kulturmiljø med mer. Det gjelder også hensynet til forskjellig næringsvirksomhet, ikke minst den delen av reiselivsnæringen som baserer seg på natur og naturoplevelser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser videre til den nylig inngåtte avtalen i forbindelse med behandlingen av klimameldingen, jf. St.meld. nr. 34 (2006-2007) og Innst. S. nr. 145 (2007-2008), som innebærer en sterkere satsing på blant annet fornybar energi, forskning og teknologiutvikling, herunder utvikling av en nasjonal strategi for kraftproduksjon fra havmøller og andre marine fornybare energikilder.

Flertallet viser også til at Regjeringen gjennom klimaforliket har forpliktet seg til å etablere et demonstrasjonsprogram og en strategi for fornybare energikilder offshore. Dette er et eget utredningstema under delutredning petroleum og energi i det pågående arbeidet med Helhetlig forvaltningsplan for Norskehavet. Regjeringen arbeider også med å avklare lovgrunnlag for offshore energiproduksjon og tilstøtende problemstillinger. Arbeidet vil kunne ut i fremleggelse av forslag til lovendringer for Stortinget.

Flertallet viser til tidligere behandlinger av lignende representantforslag som i dette forslaget, hvor det fremkom at en samlet plan for vindkraft på

den ene siden vil medføre en kraftig økning i utredningspålegg for utbygger, samtidig som at en samlet plan umulig vil kunne gå dypt nok til å avdekke alle nødvendige problemstillinger og faktorer som kan påvirke den enkelte vindkraftlokalitet, og at en slik plan dermed vil få liten reell verdi. Vurderingen var at en først gjennom konsekvensutredninger for det enkelte prosjekt kan trekke de nødvendige konklusjoner med hensyn til konfliktpotensial og egnethet.

Flertallet viser til svarbrev til komiteen fra Olje- og energidepartementet av 6. februar 2008 i denne saken, som er vedlagt, og mener at man kan oppnå en avveining av alle nødvendige hensyn i enkeltsaker i hovedsak gjennom de allerede vedtatte virkemidler. Flertallet er kjent med at følgende grep er gjort for å styrke beslutningsgrunnlaget for konsesjonsbehandlingen:

- Regionvis samordning av konsesjonsbehandling.
- Retningslinjer og regionale planer.
- Tematiske konfliktvurderinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringens angivelige satsing på fornybar energi så langt har resultert i at de fleste småkraft- og vindkraftprosjekt er lagt på is pga. svake rammevilkår. Disse medlemmer viser videre til at over 130 vindkraftprosjekter på land og i vannkanten er under behandling hos NVE og Olje- og energidepartementet i dag. Saksbehandlingstiden for disse er meget lang, og trekker over flere år. En kombinasjon av manglende rammebetingelser og underdimensjonerte myndighetsorgan gjør situasjonen vanskelig for energibransjen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dagens situasjon står i grell kontrast til de forventninger som det politiske flertallet har skapt gjennom diverse utspill og vedtak de siste årene, hvor man blant annet har tallfestet en realisering av 3 TWH vindkraft innen 2010. De positive signalene har medført et skred av gode og mindre gode vindkraftprosjekter.

Disse medlemmer mener dagens situasjon er svært uheldig, både for kraftbransjen og mange lokalsamfunn som ønsker eller frykter storstilt vindkraftutbygging. Disse medlemmer mener derfor at myndighetene burde utarbeide en nasjonal plan, som gjør at man rydder opp i dagens situasjon. En nasjonal plan kan bidra til å peke ut de områder hvor vindkraft er helt uaktuelt pga. bosettingsmønster,

miljø- og kulturhistoriske verdier og lignende. Den kan også tilsvarende peke ut områder hvor vindkraftprosjekt kan være spesielt ønskelig. Tilsvarende vil en nasjonal plan kunne gi Stortinget mulighet til å sikre en bedre dimensjonering av myndighetsorgan, rammevilkår og målsettinger, slik at de står i et korrekt forhold til hverandre, i motsetning til i dag. En korrekt målsetting vil være langt bedre enn en overoffensiv målsetting, som politiske virkemidler og prioritering ikke viser evne til å realisere.

Disse medlemmer er kjent med at enkelte aktører motsetter seg en nasjonal plan i frykt for at det vil medføre utsettelse av vindkraftsatsingen. Disse medlemmer mener dagens situasjon tvert imot underbygger behovet for en slik plan, da alle prosjekter i realiteten er utsatt likevel, og en ukontrollert vindkraftsatsing oppleves mer som en trussel enn en glede i mange lokalsamfunn. Både vindkraftbransjen, myndighetene og lokalsamfunnene vil være tjent med at vindkraftanlegg lokaliseres og bygges på en nøy- som og forsvarlig måte. Disse medlemmer vil foretrekke at vindkraftsatsingen skjer på en forsvarlig måte fremfor at den skjer på en raskest mulig måte.

Disse medlemmer finner det for øvrig påfallende at Regjeringen vil ha en nasjonal strategi for utvikling av havvindmøller, som ligger tiår frem i tid, men ikke ser behov for en tilsvarende plan/strategi for vindmøller og andre kraftteknologier som kan realisere kraftproduksjon på kort og mellomlang sikt.

Disse medlemmer tar opp forslaget fremsatt i Dokument nr. 8:34 (2007-2008).

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen fremme en nasjonal plan/oversikt for bygging av vindkraftanlegg i Norge. Planen skal blant annet gi oversikt over kostnader, positive og negative miljøaspekter, innvirkning på reiseliv, forsyningssikkerhet og lignende.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:34 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å lage en nasjonal plan for vindkraftanlegg i Norge - bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. mars 2008

Gunnar Kvassheim

leder

Erling Sande

ordfører

Vedlegg**Brev fra Olje- og energidepartementet til energi- og miljøkomiteen, datert 6. februar 2008****Vedrørende representantforslag nr 8:34 (2007-2008) om nasjonal plan for vindkraftanlegg i Norge**

Jeg viser til representantforslag nr. 8:34 (2007-2008) fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Torbjørn Andersen og Tord Lien oversendt 14. januar d.å. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen fremme en nasjonal plan/oversikt for bygging av vindkraftanlegg i Norge. Planen skal blant annet gi oversikt over kostnader, positive og negative miljøaspekter, innvirkning på reiseliv, forsynings sikkerhet og lignende.

Jeg viser også til at liknende representantforslag er fremmet for Stortinget to ganger tidligere de siste fire årene av representanter fra samme parti; Dok.nr.8:09 (2005-2006) og Dok.nr.8:70 (2003-2004). Forslaget om å lage en nasjonal plan for vindkraftanlegg er gjennom disse representantforslagene blitt behandlet og forkastet av Stortinget to ganger tidligere, med henholdsvis 79 mot 24 stemmer (3. mars 2006) og 83 mot 17 stemmer (14. juni 2004).

Over 130 vindkraftprosjekter på land og i vannkanten er under behandling hos NVE og Olje- og energidepartementet i dag. Det er viktig å understreke at dette omfanget av meldinger og søknader ikke er dekkende for en realistisk, fremtidig landbasert vindkraftutbygging i Norge. For eksempel setter nettkapasiteten grenser for hva som kan realiseres. Regjeringen er dessuten opptatt av at vindkraftutbyggingen skal skje på en bærekraftig måte som tar hensyn til natur, landskap og lokale synspunkter. Mangfoldet av prosjekter som fremmes, gir konsesjonsmyndighetene mange prosjekter å velge blant, slik at de beste kan få konsesjon. Det er imidlertid åpenbart at denne situasjonen også kan ha negative sider, og at motstanden mot vindkraft nok har blitt høynet fordi en del uriktig frykter at "hvert et nes langs kysten" skal bli bygget ned.

Selv om vindkraft er fornybar og ikke gir utslipp av klimagasser, har alle former for produksjon og overføring av energi mulige samfunnsmessige og/eller individuelle negative konsekvenser; i større og mindre grad. Målet er derfor alltid, på tvers av ulike typer energiproduksjon, å finne fram til de prosjektene som har lavest konflikter med miljøverdier og andre samfunnsinteresser. Konsesjonsbehandlingen er basert på grundige prosesser der fordeler og ulem-

per avveies etter en helhetlig vurdering. Det settes strenge krav til det faglige grunnlaget og det legges stor vekt på høring og medvirkning gjennom høringsrunder og folkemøter. I denne prosessen blir prosjektene ofte justert for å redusere konflikten. I konsesjonsvedtaket settes det vilkår om avbøtende tiltak. Prosjekttilpasning og avbøtende tiltak er svært sentralt for å ivareta hensynet til viktige miljøverdier og andre samfunnsinteresser.

Svært stor pågang av konsesjonssøknader øker behovet for å se sakene i sammenheng og vurdere sumvirkninger. Derfor har det de siste årene blitt gjort grep for å styrke beslutningsgrunnlaget for konsesjonsbehandlingen:

- *Regionvis samordning av konsesjonsbehandling.* NVE legger nå til rette for at behandlingen av konsesjonssøknader for vindkraftanlegg i utvalgte regioner samordnes i tid, og ses i sammenheng med eventuelle behov og planer for styrking av overføringsnett. Dette gir en samlet vurdering hos høringsinstanser og myndigheter, og styrker grunnlaget for å identifisere de utbyggingsløsninger som totalt sett er gunstigst for miljøet og kraftsystemet
- *Retningslinjer og regionale planer.* Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet fastsatte i juni 2007 retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. Fylkeskommunene oppfordres til å lage fylkesdelplaner for vindkraft som kartlegger og systematiserer områders verdier og peker på områder med henholdsvis spesielt høyt og akseptabelt konfliktnivå. Det anbefales at planene ikke vurderer enkeltprosjekter slik at planene er robuste i forhold til nye og endrede prosjekter, og er mulige å gjennomføre innenfor akseptable tids- og kostnadsrammer.
- *Tematiske konfliktvurderinger.* Fra 2005 gjennomfører Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, Reindriftsforvaltningen og Forsvarsbygg en konfliktvurdering av alle meldinger og søknader om vindkraftprosjekter. Denne inngår i grunnlaget for NVEs konsesjonsvedtak, sammen med konsesjonssøknaden, konsekvensutredning og høringsuttalelser.

Utviklingen av kraftsystemet henger nært sammen med den øvrige nærings- og samfunnsutviklingen. Det betyr at det er nødvendig å ha en fleksibel konsesjonsbehandling. Å lage en nasjonal plan for vindkraft ville være svært tids- og ressurskrevende, gi lite ny informasjon utover den som allerede inn-

hentes i de ovennevnte plan- og konsesjonsprosesser og planen ville raskt bli utdatert. Igangsetting av et slikt planarbeid ville neppe gi et bedre beslutningsgrunnlag angående interessekonflikter, og det ville forsinke utbyggingen av vindkraft vesentlig.

Som forslagstillerne påpeker, er fornybar energi, herunder vindkraft til lands og til havs, et sentralt satsingsområde for Regjeringen. Også øvrige partier på Stortinget, bortsett fra Fremskrittspartiet, har gjennom klimaforliket sagt seg enig i at satsing på fornybar energi er viktig tiltak for å redusere Norges utslipp av klimagasser innenlands. Jeg mener at det verken ville være hensiktsmessig eller forsvarlig å utsette denne satsingen i påvente av en nasjonal plan for vindkraft. Dette har Stortinget som nevnt sagt seg enig i ved to tidligere anledninger.

Når det gjelder nasjonal plan for vindkraftutbygging til havs viser departementet til Stortingets behandling av Dok 8:67 (2006-2007), jf. Innst.S. nr. 288 (2006-2007), den 23. oktober 2007, samt til departementets brev av 5. juni 2007 i sakens anledning.

Regjeringen har gjennom klimaforliket pkt 4.5 forpliktet seg til å etablere et demonstrasjonsprogram og en strategi for fornybare energiteknologier offshore. Offshore energiproduksjon er et eget utredningstema under delutredningen petroleum og energi i det pågående arbeidet med Helhetlig forvaltningsplan for Norskehavet. Olje- og energidepartementet arbeider også med å avklare lovgrunnlag for offshore energiproduksjon og tilstøtende problemstillinger. Arbeidet vil kunne utløse fremleggelse av forslag til lovendringer for Stortinget.